

KHÉO TAY HAY LÀM

(Thời lượng: 4 tiết)

MỤC TIÊU CHỦ ĐỀ

1. Về phẩm chất

Chủ đề góp phần bồi dưỡng đức tính chăm chỉ, trung thực, tinh thần trách nhiệm ở HS, cụ thể là:

- Biết cách sử dụng, bảo quản một số vật liệu, chất liệu trong thực hành, sáng tạo;
- Biết yêu quê hương, đất nước, di sản văn hoá qua nghệ thuật dân gian: nặn tò he;
- Biết xây dựng tinh thần và trách nhiệm với bạn bè;
- Biết chia sẻ chân thực suy nghĩ của mình trong trao đổi, nhận xét.

2. Về năng lực

Chủ đề góp phần hình thành, phát triển ở HS các năng lực sau:

2.1. Năng lực đặc thù môn học

- Biết được nghề nặn tò he trong nghệ thuật truyền thống Việt Nam;
- Biết sử dụng một số công cụ, vật liệu để nặn và trang trí sản phẩm;
- Sử dụng hình khối cơ bản để thể hiện tranh đất nặn (phù điêu), tượng tròn để tài “Nặn mâm quả” bằng đất nặn;
- Biết kết hợp các sản phẩm cá nhân thành sản phẩm nhóm;
- Biết trưng bày, mô tả và chia sẻ được cảm nhận về hình khối, màu sắc trong sản phẩm của mình và của bạn.

2.2. Năng lực chung

- Biết chuẩn bị đồ dùng, vật liệu để học tập;
- Biết tham gia hoạt động nhóm, trao đổi, thảo luận quá trình học/ thực hành trưng bày, mô tả và chia sẻ được cảm nhận về sản phẩm;
- Biết dùng vật liệu và công cụ, hoạ phẩm (đất nặn) để thực hành sáng tạo theo dạng 3D chủ đề “Khéo tay hay làm”.

2.3. Năng lực đặc thù của học sinh

- Năng lực ngôn ngữ: Vận dụng kĩ năng nói trong trao đổi, giới thiệu, nhận xét.
- Năng lực tự nhiên: Vận dụng sự hiểu biết về hình khối 3D để áp dụng vào các môn học khác và trong cuộc sống hằng ngày.

ĐỒ DÙNG DẠY VÀ HỌC

1. Giáo viên

– Một số hình ảnh và sản phẩm nặn (tranh, ảnh, vật mẫu thật, sản phẩm tò he) phù hợp với nội dung chủ đề.

– Đất nặn, một số tranh, ảnh về quả và mâm ngũ quả. (Mẫu quả thật, sản phẩm nặn nếu có).

2. Học sinh

– SGK, VBT (nếu có);

– Bìa cứng, đĩa giấy, đất nặn, bộ đồ dùng kèm đất nặn, vật liệu (lõi giấy, vỏ hộp cũ),...

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY VÀ HỌC

Kế hoạch học tập

Tiết	Nội dung	Hoạt động
1	Chất liệu đất nặn	. Quan sát, nhận thức . Thực hành sáng tạo
2	Tranh đất nặn	
3	Mâm ngũ quả	
4	Góc kĩ thuật của em	. Thực hành sáng tạo . Trưng bày và đánh giá sản phẩm

Tùy theo điều kiện cơ sở vật chất tại cơ sở, năng lực tiếp nhận kiến thức của HS, GV có thể chủ động linh hoạt bố trí thời gian thực hiện từng mạch nội dung, nhưng đảm bảo chủ đề được thực hiện trong 4 tiết học.

Nội dung 1: CHẤT LIỆU ĐẤT NẶN

Làm quen với chất liệu đất nặn

– Sử dụng ảnh, mẫu thật, video,... (hoặc hình minh họa SGK, trang 38) giới thiệu cho HS về đất nặn và dụng cụ đất nặn. Đặt câu hỏi gợi ý cho HS về chất liệu, màu sắc và dụng cụ đất nặn.

– Giới thiệu một số hình ảnh, đoạn phim ngắn (hoặc hình minh họa SGK, trang 38),... về nghệ thuật dân gian: nặn tò he. Đặt câu hỏi gợi ý để HS nêu hiểu biết của các em về nghệ thuật nặn tò he.

Tò he là một loại đồ chơi dân gian, thường làm bằng bột gạo, bột nếp, nhuộm nhiều màu, thêm một ít đường để có thể ăn được. Ban đầu tò he dùng để cúng lễ nên có hình thù các con vật như công, gà, bò, trâu, ... Sau này các nghệ nhân nặn thêm nhiều con vật, nhân vật mà trẻ em yêu thích để làm đồ chơi.

Thực hành sáng tạo bằng đất nặn

- Hướng dẫn HS thực hành làm quen một số kỹ thuật nặn căn bản.
- Chuẩn bị một số sản phẩm mẫu để giới thiệu giúp HS nhận biết rõ hơn (cho HS xem hình minh họa SGK, trang 39, có thể sử dụng máy chiếu giới thiệu nhiều hình mẫu khác kết hợp thi phạm trực tiếp).

- Cần lưu ý để HS ghi nhớ các phương pháp nặn khác nhau.

* *Gợi ý cách nặn:*

Cách 1: Nặn rời từng bộ phận rồi ghép, dính lại. (Nặn bộ phận lớn, nặn bộ phận nhỏ, ghép dính các bộ phận).

Cách 2: Từ một khối đất nặn các bộ phận dính liền nhau. (Lấy một khối đất kéo, vuốt, uốn tạo các bộ phận.)

– Khuyến khích HS từ các kĩ thuật nặn cơ bản, HS chủ động sáng tạo các sản phẩm mới theo ý thích, phù hợp với trí tưởng tượng của các em.

– Trong quá trình HS sáng tạo, GV theo dõi, chú ý nhận xét thường xuyên để kịp thời động viên, khuyến khích, khen ngợi HS có tiến bộ hoặc có ý tưởng, sản phẩm sáng tạo.

– GV nhận xét đánh giá chung về sản phẩm.

Câu hỏi gợi ý:

- + Em thấy đất nặn thường có những màu nào?
- + Em đã từng thấy hay chơi tò he chưa? Tò he thường được làm bằng gì?
- + Em có thích nặn các con vật, đồ vật, hoa, quả bằng đất nặn không? Vì sao?
- + Em (nhóm) chọn nặn con (vật) gì? Vì sao chọn con (vật) đó?
- + Nêu các bước thực hiện sản phẩm.
- + Hãy nêu cảm nhận của em về sản phẩm.
- + Có thể giữ gìn, bảo quản sản phẩm bằng cách nào?

...

Nội dung 2: TRANH ĐẤT NẶN

Quan sát, thảo luận về cảnh, vật trong tự nhiên và trong tranh đất nặn

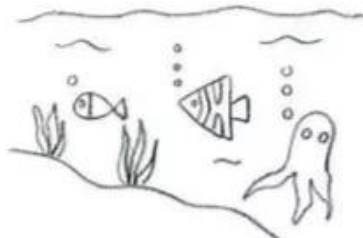
- Giới thiệu một số tranh đất nặn (có thể sử dụng tranh mẫu thật hoặc hình ảnh,...).
- Tổ chức cho HS chủ động tìm ra đặc điểm về màu sắc, chấm, nét, mảng trong tranh đất nặn.
- Hướng dẫn cách thực hiện tạo bức tranh đất nặn (phù điều) với kĩ thuật niết đất.
- GV tổ chức cho HS làm việc nhóm, tìm ra được những khác biệt giữa tranh đất nặn và tranh vẽ màu (tranh đất nặn là 3D, tranh vẽ màu là 2D).

Dùng đất nặn để thể hiện bức tranh

- Giới thiệu hình minh họa trong SGK trang 40 hoặc hình ảnh mẫu GV đã chuẩn bị.
- Hướng dẫn HS kĩ thuật thực hành tranh đất nặn.

* Gợi ý các bước thực hiện:

- Yêu cầu HS thực hành, GV quan sát, khích lệ, hướng dẫn bổ sung.
- GV theo dõi tiến trình thực hiện của HS, kịp thời đưa ra các nhận xét, đánh giá phù hợp, động viên HS có tiến bộ, chọn các sản phẩm sáng tạo của HS và gợi ý các em nêu được cảm nhận của các em về kĩ thuật thực hành tranh đất nặn.

Câu hỏi gợi ý:

- + Em thấy tranh đất nặn và tranh vẽ trên giấy có gì khác nhau?
- + Em cho biết các bước thực hiện tranh đất nặn.
- + Em sẽ bảo quản và sử dụng tranh đất nặn như thế nào?
- + Em đặt tên cho sản phẩm là gì? Vì sao em chọn tên đó?
- + Nêu cảm nhận của mình về sản phẩm.

...

Nội dung 3: MÂM NGŨ QUẢ

Quan sát, thảo luận về mâm ngũ quả trong cuộc sống và bằng đất nặn

- Giới thiệu hình ảnh và ý nghĩa mâm ngũ quả (sử dụng ảnh, tranh hoặc mẫu thật), một số sản phẩm của HS lớp trước về mâm ngũ quả 3D dạng tượng tròn, khối (hoặc hình minh họa trong SGK, trang 42).
- Tổ chức cho HS chia sẻ những điều các em biết về mâm ngũ quả:
 - + HS nêu đặc điểm về loại quả, cách sắp xếp, hình dạng và màu sắc (mâm ngũ quả tiêu biểu của vùng miền).

Mâm ngũ quả thường gồm năm loại trái cây khác nhau được bày trên bàn thờ trong dịp lễ, Tết hay cúng giỗ. Mâm ngũ quả của người miền Bắc thường có chuối, mang ý nghĩa đùm bọc. Mâm ngũ quả của người miền Trung thì không quá khắt khe, miễn là tươi ngon, thể hiện lòng thành kính với tổ tiên. Mâm ngũ quả của người miền Nam thường có măng cầu, dừa, đu đủ, xoài, sung với mong ước cuộc sống luôn đầy đủ sung túc, bình an.

- + HS nêu đặc điểm về chất liệu, loại quả, hình dạng, màu sắc.
- + Phân biệt giá trị sử dụng, chất liệu, hình dáng, màu sắc của mâm ngũ quả 3D dạng tượng tròn trong sản phẩm mỹ thuật với mâm ngũ quả thật trong đời sống.

Nặn mâm quả

- Tổ chức cho HS làm việc theo nhóm.
- Hướng dẫn kĩ thuật thực hành nặn mâm quả.

* Gợi ý các bước thực hiện:

- HS chủ động thảo luận, phân công công việc, thực hành nặn 3D, sắp xếp thành mâm quả.
- Hướng dẫn HS tự nhận xét sản phẩm của nhóm mình, sau đó chủ động điều chỉnh theo ý thích của các em.

Câu hỏi gợi ý:

- + Em hãy kể tên các loại quả mà em đã nhìn thấy trong mâm ngũ quả nhà mình?
- + Các quả có hình dáng, màu sắc gì?
- + Người ta thường bày mâm ngũ quả vào những dịp nào?
- + Trong mâm quả của nhóm em, em thích nhất quả nào? Vì sao?
- + Sản phẩm mâm quả nào được sắp xếp đẹp? Vì sao?
- + Em hãy chia sẻ các bước thực hiện sản phẩm.
- ...

Nội dung 4: GÓC MĨ THUẬT CỦA EM

Hoàn thiện, trưng bày sản phẩm

- Yêu cầu HS hoàn thiện sản phẩm của mình (hoặc nhóm).
- Hướng dẫn một số cách trưng bày sản phẩm.

Phân tích, đánh giá

- Tổ chức cho HS giới thiệu, trình bày sản phẩm của nhóm trước lớp. HS luân phiên trình bày, nêu tên sản phẩm, ý tưởng nội dung, hình thức thể hiện, màu sắc, chất liệu sử dụng trong sản phẩm,...
- Tổ chức cho HS nhận xét, đánh giá sản phẩm của nhóm mình và nhóm bạn. Các em có thể tùy thích nêu những nội dung như cảm nhận về sản phẩm, sự phù hợp về màu sắc, hình dạng, hình thức thể hiện trong sản phẩm.
- Khuyến khích HS tự nêu cách giữ gìn sản phẩm mỹ thuật và đồ dùng học tập.
- GV giới thiệu lại những ý nghĩa văn hoá của nghệ thuật nặn tò he và mâm ngũ quả ngày Tết, từ đó tích hợp giáo dục HS tình yêu quê hương, đất nước.

Câu hỏi gợi ý:

- + Em hãy nêu cảm nhận của mình về sản phẩm?
- + Các sản phẩm này sẽ sử dụng để làm gì?
- + Em hãy chia sẻ cảm xúc của mình khi thực hiện chủ đề này và giải thích vì sao có cảm xúc đó?
- + Em đã chia sẻ và học tập được gì ở bạn (nhóm) khi làm sản phẩm?
- + Em sẽ làm gì để giữ gìn bảo vệ nét đẹp của văn hoá dân tộc.
- ...

GV kết hợp nhận xét, đánh giá toàn chủ đề.